

Beslissing OM n.a.v. RTE-oordeel 2018-75

Samenvatting

In deze zaak ging het om een hulp bij zelfdoding bij een patiënt bij wie vijf maanden voor het overlijden acute leukemie was vastgesteld. De patiënt heeft in het ziekenhuis een chemokuur ondergaan maar dit had geen genezend effect. Het lijden van de patiënt bestond uit lichamelijke achteruitgang, ernstige vermoeidheid en ADL-afhankelijk. De patiënt wilde zo snel mogelijk zijn leven beëindigen en had hiervoor de hulp van de arts ingeroepen.

Op 27 april 2018 overhandigde de arts een drankje (15 gram pentobarbital) aan de patiënt. Nadat de patiënt het drankje in een keer had ingenomen, heeft de arts het flesje in ontvangst genomen en de woning verlaten. Hij is naar zijn praktijk gereden, enkele minuten verderop. Indien hij zou worden gebeld, zou hij binnen vijf minuten weer aanwezig zijn.

De patiënt is in het bijzijn van zijn echtgenote en thuiszorgmedewerker rustig in slaap gevallen en na twintig minuten overleden.

Oordeel RTE (2018-75)

De RTE kwam tot het oordeel dat de arts niet had gehandeld conform de zorgvuldigheidseis als bedoeld in art. 2, eerste lid, onder f (eis van onafhankelijke consultatie) van de Wtl. De RTE heeft, kort samengevat, gewezen op de aanwezigheidsplicht van de arts, vermeldt in de Euthanasie Code 2018. Op pagina 34 staat:

“Hulp bij zelfdoding: de arts blijft in onmiddellijke nabijheid. Als de patiënt dat wenst kan de arts de kamer verlaten, nadat de patiënt het euthanaticum heeft ingenomen. Hij behoort echter wel in de directe nabijheid van de patiënt te blijven en bij complicaties snel te kunnen ingrijpen (bijvoorbeeld als de patiënt het barbituraatdrink uitbraakt).”

In de richtlijn van de KNMG/KNMP Uitvoering euthanasie en hulp bij zelfdoding staat op pagina 13 het volgende:

“De arts moet gedurende de euthanasie of hulp bij zelfdoding aanwezig zijn en blijven. Dit kan bij de orale methode (hulp bij zelfdoding) enkele uren duren.”

De consulent heeft in haar advies aan de arts uitdrukkelijk naar deze richtlijn verwezen. Laatstgenoemde richtlijn noopt naar het oordeel van de RTE derhalve tot een restrictieve

uitleg van het gestelde in de EuthanasieCode 2018. Het verlaten van de kamer kan hooguit inhouden, dat in een aangrenzende ruimte de ontwikkelingen worden afgewacht. Gezien het belang van snel ingrijpen, bijvoorbeeld in het geval van uitbraken van de barbituraatdrink bij een reeds bewusteloze patiënt, is een dergelijk scherp te stellen van de norm van groot gewicht.

Beoordeling Openbaar Ministerie

Het College heeft zich achter het oordeel van de RTE geschaard en is van oordeel dat de arts strafrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld. De zorgvuldig tot stand gekomen KNMG/KNMP-richtlijn bevat belangrijke waarborgen voor het uitvoeren van een effectieve en veilige euthanasie en hulp bij zelfdoding. Hiervan mag de arts, zonder goede motivering, niet afwijken. De SCEN-arts had hem nota bene op de laatste pagina van haar verslag nog op de KNMG/KNMP richtlijn gewezen. Door zijn handelswijze heeft de arts het risico genomen dat hij niet direct had kunnen ingrijpen bij mogelijke complicaties. Dat eventuele complicaties niet hebben plaatsgevonden, maakt het oordeel van het College niet anders.

Ondanks het hiervoor omschreven strafrechtelijk verwijt, acht het College vervolging niet opportuun. De reden hiervoor is dat de arts tijdens het gesprek op 28 november j.l. met de officier van justitie ten aanzien van de onderhavige kwestie uitvoerig heeft gereflecteerd en daarbij zijn handelen als onjuist heeft gekwalificeerd. Ten slotte acht het College nog van belang dat de arts heeft aangegeven op 1 juli 2019 te gaan stoppen met zijn praktijk en dat hij de kans nihil acht dat hij nog een euthanasie of een hulp bij zelfdoding zult gaan uitvoeren.

Beslissing

Nu de arts de komende maanden nog werkzaam zal zijn, heeft het College de zaak voorwaardelijk geseponeerd met een proeftijd van één jaar. Het betreft een proeftijd met algemene voorwaarden dat de arts zich gedurende één jaar niet schuldig mag maken aan een vergelijkbaar strafbaar feit.